

Kunnan- ja kaupunginhallituksille
Kuntayhtymien hallituksille

Lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan korvaus vuonna 2017

Kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain (1704/2009) 41 §:n 3 momentin mukaan kunta, joka on lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sijoitetun esi- tai perusopetusta saavan oppilaan kotikunta opetuksen aikana, on velvollinen maksamaan opetusta järjestävälle kunnalle tai muulle opetuksen järjestäjälle oppilaan esi- tai perusopetuksesta aiheutuneita kustannuksia (kuluja) vastaavan korvauksen. Korvauksen maksuvelvollisuus perustuu lakiin, eikä erillisiä kuntien välisiä sopimuksia tältä osin tarvita.

Korvauksen määräytymiseen ei ole tullut muutoksia vuodesta 2016. Pääperiaatteiltaan vuoden 2017 laskutus tehdään kuten vuonna 2016. Viimeisin muutos laskutuskäytänteisiin tuli lakimuutoksen yhteydessä vuonna 2014 (HE 66/2013).

Opetuksen järjestäjällä on oikeus laskuttaa oppilaasta aiheutuvat kulut oppilaan kotikunnalta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Kulujen tulee olla välittömiä, välttämättömiä ja perusteltuja opetuksen ja siihen liittyvän tuen järjestämiseksi nimenomaisesti sijoitetun oppilaan kannalta. Laskusta tai sen liitteestä tulee ilmetä korvauksen laskentaperusteet.

Vuoden 2017 korvausta laskettaessa kustannustason muutoksena vuodesta 2016 vuoteen 2017 otetaan huomioon valtiovarainministeriön ennuste kuntien peruspalvelujen hintaindeksin (KUPHI) muutoksesta **-1,0 prosenttia**.

Laskutettavista kuluista vähennettävät tulot määräytyvät sen mukaan, ilmoittaako opetuksen järjestäjä oppilaan vieraskuntalaiseksi oppilaaksi vuoden 2018 kotikuntakorvauskyselyssä 31.12.2017 tilanteesta, ja onko oppilaasta myönnetty pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan lisärahoitusta vuodelle 2016 (tilastointipäivät 20.9.2016 ja 20.9.2017).

Tulot vähennetään varainhoitovuoden tasossa. Vuoden 2017 kotikuntakorvauksen perusosa on 6 573,54 euroa.

Lisätietoja:

Sanna Lehtonen, puh. 050 575 9090

Minna Antila, puh. 050 560 3353

etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Sijoitettujen oppilaiden oikeus esi- ja perusopetukseen

Oikeus saada perusopetuslaissa tarkoitettua opetusta kuuluu yhtäläisesti myös huostaan otetuille ja kodin ulkopuolelle sijoitetuille oppivelvollisuusikäisille lapsille ja nuorille. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden opetuksen järjestäminen on yksi kunnan järjestämismääräyksellä olevista tehtävistä.

Perusopetuslain (628/1998) 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Lisäksi kunta on velvollinen järjestämään oppivelvollisuuden alkamisvuonna esiopetusta 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidennettyä oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille ja niille lapsille, jotka 27 §:n mukaisesti aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin.

Kunta on velvollinen osoittamaan sijoitetuille oppilaille perusopetuslain 6 §:n 2 momentin mukaisen lähikoulun yhdenvertaisin perustein kunnassa asuvien muiden lasten ja nuorten kanssa. Lastensuojelulain perusteella kuntaan sijoitetut oppilaat suorittavat oppivelvollisuuttaan kunnan järjestämässä perusopetuksessa.

Kuntien lisäksi perusopetuslaissa tarkoitettua opetusta voivat järjestää valtioneuvoston myöntämän luvan perusteella myös rekisteröidyt yhteisöt ja säätiöt sekä valtio. Lastensuojelulaitoksilla ei yleensä ole valtioneuvoston myöntämää lupaa perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestämiseen. Kunta ei voi toteuttaa opetuksen järjestämisvelvollisuuttaan hankkimalla opetuksen lastensuojelulaitokselta, jolla ei ole perusopetuslain mukaista opetuksen järjestämislupaa.

Lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan korvauksen laskenta

Korvauksen laskutusoikeus ei edellytä erillistä sopimusta kotikunnan ja opetuksen järjestäjän välillä, vaan korvaus perustuu kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 41 §:n 3 momenttiin.

Tulee ottaa huomioon, että lain mukainen laskutusoikeus koskee vain lastensuojelulain 16 b §:n 1 mom.:n vuoksi toiseen kuntaan sijoitettua lasta, ei ketä tahansa muun kuin oman kotikuntansa järjestämässä esi- tai perusopetuksessa olevaa oppilasta.

Laskutettava korvaus muodostuu oppilaasta aiheutuvien kulujen ja oppilaasta opetuksen järjestäjälle mahdollisesti myönnettävien tulojen erotuksena.

Korvausta varten tulee laskea oppilaan käymän koulun oppilaskohtaiset keskimääräiset kulut yhtä työpäivää kohden.

Kulut eriytetään oppilaan koululle kunnan talousarviorakenteen ja kustannus seuranta menettelyn mukaisesti. Mikäli oppilaan koulu vaihtuu vuoden aikana (esim. siirtyminen 6. luokalta 7. luokalle), lasketaan kulut erikseen kullekin koululle.

Työpäiväksi lasketaan ne oppilaan työpäivät, joina oppilaalle on annettu opetusta. Näitä ovat päivät, joina oppilas on ollut virallisesti koulun oppilaana ja koulutuksen järjestäjä on varautunut järjestämään oppilaalle opetusta. Perusopetuslain 23 §:n mukaan perusopetuksen luvkuudessa on 190 työpäivää.

Varainhoitovuoden 2017 laskutuksessa oppilaasta aiheutuvien kulujen laskentaperusteena käytetään vuoden 2016 tilinpäätöstietoja. Kustannustason muutoksena otetaan huomioon kuntien peruspalvelujen hintaindeksin (KUPHI) mukainen korotus. Muutettaessa vuoden 2016 kuluja vuoden 2017 tasoon indeksikorotuksena käytetään **-1,0 prosenttia**.

Korvauksen perusteena käytettävät kulut

Korvaukseen sisällytettäviä toimintakuluja ovat henkilöstökulut (palkat ja palkkiot, henkilösivukulut), palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, avustukset sekä muut toimintakulut (esim. vuokratulot). Kuluihin ei sisällytetä suunnitelman mukaisia poistoja, arvonalentumisia ja lainanhoitokuluja.

Kuluihin voidaan vyöryttää koulutuksen järjestämisestä aiheutuneet välittömät hallintokulut, tietohallinnosta, talous- ja henkilöstöhallinnosta aiheutuneet kulut, sisäiset ja ulkoiset vuokrat ja kiinteistön ylläpitokulut. Yhteiset kulut jaetaan koulun kuluksi pääsääntöisesti oppilasmäärien tai tilaneliöiden suhteessa.

Toimintakuluissa otetaan huomioon kouluun kohdistuneet sellaiset investointikulut, joiden kokonaiskulut alittavat valtioneuvoston perustamishankkeille vahvistaman vähimmäismäärän 400 000 euroa (nk. pienet hankkeet). Työllistämistuella palkattujen osalta kuluihin voidaan sisällyttää nettokulut.

Korvauksen perusteena käytettäviin kuluihin ei sisällytetä kotikuntakorvausmenoja eikä kunnille tai muille opetuksen järjestäjille perusopetuksen järjestämisestä aiheutuneita korvauksia.

Laskusta tai sen liitteestä tulee selkeästi ilmetä kulujen laskentaperusteet.

Aiheuttamisperiaatteen mukainen kulujen laskenta

Vuoden 2014 alusta voimaan tulleen lakimuutoksen myötä opetuksen järjestäjä voi laskuttaa perusopetuksen kulut oppilaan kotikunnalta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti todellisiin kuluihin perustuen (HE 66/2013). Tyypillisimpiä aiheuttamisperiaatteen mukaisesti laskutettavia kuluja ovat henkilökohtaisesta koulunkäyntiavustajasta ja koulukuljetuksista aiheutuneet kulut.

Kulujen tulee olla välittömiä, välttämättömiä ja perusteltuja opetuksen ja siihen liittyvän tuen järjestämiseksi nimenomaisesti sijoitetun oppilaan kannalta, eikä oppilaan kotikunnalta voida laskuttaa sitä osaa kuluista, jota vastaava toiminta suunnataan muihin tarkoituksiin, esimerkiksi muille oppilaille. Kuluja ei saa sisällyttää korvaukseen useaan kertaan.

Sijoitetun oppilaan opetuksen asianmukaiseksi järjestämiseksi mahdollisesti palkattavan koulunkäyntiavustajan henkilöstömenot voidaan laskuttaa oppilaan kotikunnalta aiheuttamisperiaatteen mukaan.

Mikäli koulunkäyntiavustajan tehtäviin kuuluu myös muiden avustaminen, kulut voidaan laskuttaa oppilaan kotikunnalta siinä suhteessa kuin avustajapalveluja oppilaalle on annettu.

Sijoitetun oppilaan koulukuljetukset voidaan laskuttaa aiheuttamisperiaatteen mukaisesti niiltä osin, kun koulukuljetus joudutaan erikseen järjestämään nimenomaisesti sijoitettua oppilasta varten.

Mikäli kotikunnan ulkopuolelle sijoitetun lapsen tai nuoren tarve sitä edellyttää, tulee opetus järjestää tarkoituksenmukaisesti, esimerkiksi pienryhmässä. Tällöin kotikunnalta laskutettava korvaus voidaan perustaa pienryhmän keskimääräistä korkeampiin todellisiin kuluihin.

Laskusta tai sen liitteestä tulee selkeästi ilmetä aiheuttamisperiaatteella laskutettujen kulujen laskenta- ja erittelyperusteet.

Korvauksesta vähennettävät tulot

Lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan korvauksessa otetaan vähennyksenä huomioon oppilaasta opetuksen järjestäjälle maksettavat valtionosuustulot. Tuloja ovat kotikuntakorvaus ja suoraan opetuksen järjestäjälle maksettava pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan lisärahoitus.

1. Kotikuntakorvaus

Kotikuntakorvaus vähennetään vuoden 2017 kuluista, mikäli lastensuojelulain perusteella sijoitettu oppilas on opetuksen järjestäjän oppilaana varainhoitovuoden lopussa 31.12.2017 eli opetuksen järjestäjä ilmoittaa hänet Tilastokeskuksen kotikuntakorvauskyselyssä helmikuussa 2018. Vähennystä laskettaessa otetaan huomioon varainhoitovuodelle 2017 päätetty kotikuntakorvauksen perusosa ja oppilaan ikä vuoden 2017 lopussa.

Kotikuntakorvauksen perusosa vuonna 2017 on 6 573,54 euroa.

Kotikuntakorvaus on porrastettu oppilaan iän perusteella seuraavasti:

- 6-vuotiaat 0,61 * perusosa 6 573,54 € = 4 009,86 €
- 7-12-vuotiaat 1,00 * perusosa 6 573,54 € = 6 573,54 €
- 13-16-vuotiaat 1,60 * perusosa 6 573,54 € = 10 517,66 €

Kotikuntakorvaus myönnetään aina koko vuodeksi. Kotikuntakorvausta ei koskaan jaeta osiin.

2. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan lisärahoitus

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 14 §:ssä tarkoitettu pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan lisärahoitus vähennetään, mikäli lisärahoitus on myönnetty ko. oppilaasta opetuksen järjestäjälle varainhoitovuodelle.

Rahoitus vuodelle 2017 myönnetään, jos oppilas ilmoitetaan oppilastiedonkeruissa 20.9.2016 ja 20.9.2017 pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaaksi. Mikäli oppilas ilmoitetaan vain toisena em. tilastointipäivistä, opetuksen järjestäjälle myönnetään puolet pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoituksesta. Tällöin myös sijoitetun oppilaan korvauksesta vähennetään puolet lisärahoituksen kokonaismäärästä.

Vuonna 2017 vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden lisärahoitus on 30 351,24 € ja muiden pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden yksikköhinta 18 937,64 €.

Laskutusajankohta

Kuntaliitto suosittaa, että laskutus suoritetaan jälkikäitelaskutuksena kunkin varainhoitovuoden lopussa (12/2017) siten, että kulut voidaan kirjata oppilaan kotikunnassa sille tilikaudelle, jolloin opetuskin on annettu.

Sen estämättä, mitä kunnan peruspalvelujen valtionosuutta koskevassa laissa on säädetty lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnan maksaman korvauksen määräytymisestä, kunnat voivat keskenään tai muun opetuksen järjestäjän kanssa sopia kotikunnan maksamasta korvauksesta toisin, kuin laissa on säädetty.

SUOMEN KUNTALIITTO

Hanna Tainio
varatoimitusjohtaja

Terhi Päivärinta
johtaja, opetus- ja kulttuuri